# חוק הממשלה, התשס"א-2001[162]

**פרסום הסכמים**

1.[163] (א) נעשה הסכם בכתב בקשר לכינונה של ממשלה או בקשר להבעת אי אמון בה או בקשר להצבעה על חוק התקציב, או בקשר לצירוף שרים נוספים לממשלה לאחר כינונה, או בקשר למינויו של סגן שר, ימסרו הצדדים להסכם את נוסחו המלא למזכיר הכנסת, בתוך שלושה ימים מיום החתימה ולא יאוחר מ-48 שעות לפני יום הבחירות או מ-24 שעות לפני כינון הממשלה או ההצבעה בכנסת או ההודעה לכנסת, לפי הענין; במנין הימים והשעות לא יבואו בחשבון ימי מנוחה או שבתון על פי חיקוק; נעשה הסכם מטעם רשימת מועמדים לכנסת, ימסרו אותו הצדדים להסכם מיד למזכיר הכנסת.

(ב) מזכיר הכנסת יביא מיד לידיעת חברי הכנסת, ובתקופה של בחירות לכנסת - גם לידיעת באי כוח רשימות המועמדים, כל הסכם שנמסר לו לפי סעיף זה.

---

[162] החוק בתוקף מיום כינון הממשלה בכנסת ה-16 – 27.2.2003.
ס"ח התשס"א, עמ' 168; תיקון מס' 1 - ס"ח התשס"א, עמ' 448; ת"ט - ס"ח התשס"ב, עמ' 102; תיקון מס' 2 - ס"ח התשס"ג, עמ' 106; תיקון מס' 3 - ס"ח התשס"ד, עמ' 378; תיקון מס' 4 (עקיף) - ס"ח התשס"ז, עמ' 142; תיקון מס' 5 (עקיף) - ס"ח התשס"ח, עמ' 837; תיקון מס' 6 (עקיף) - ס"ח התשע"א, עמ' 802; תיקון מס' 7 (עקיף) - ס"ח התשע"ד, עמ' 348; תיקון מס' 8 - ס"ח התשע"ד, עמ' 554; תיקון מס' 9 - ס"ח התשע"ד, עמ' 730; תיקון מס' 10 (עקיף) - ס"ח התשע"ה, עמ' 23; תיקון מס' 11 - ס"ח התשע"ה עמ' 252; תיקון מס' 12 - ס"ח התשע"ח, עמ' 637; תיקון מס' 13 (עקיף בחוק ממשלת חילופים (תיקון חקיקה והוראת שעה), התש"ף-2020 - ס"ח התש"ף, עמ' 41.

[163] "הסכמים קואליציוניים נדונו בעבר בבית משפט זה, ונקבע כי תוכנו של הסכם קואליציוני נתון לביקורת שיפוטית וחלים עליו עקרונות המשפט הציבורי... עם זאת, הודגש כי מן הראוי שבית המשפט ינהג איפוק רב בבואו לבחון הסכם קואליציוני... ככלל נקבע כי כאשר יימצא בהסכם סעיף הלוקה באי חוקיות או הנוגד את תקנת הציבור ופוגע בערכי היסוד שבבסיס השיטה המשפטית שלנו, יצהיר בית המשפט כי תנאים אלה בטלים" (בג"ץ 2592/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועמ"ש לממשלה, ניתן ביום 6.5.2020) - נדחו עתירות בעניין הסכם קואליציוני לכינון ממשלה בין סיעות הליכוד וכחול לבן).

(ג) לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א) לא ייחתם הסכם בקשר לענינים האמורים בו, אלא אם כן נקבע מועד חדש לאותו ענין, המאפשר פרסום ההסכם כאמור בסעיף זה.

**הגדרות (תיקון מס' 13)**

1א. בחוק זה, "ממשלת חילופים", "ראש הממשלה החלופי" ו"מועד החילופים" - כהגדרתם בסעיף 13א לחוק-יסוד: הממשלה.

**סייג להסכם**

2. (א) מקום שעל פי חוק נתונה סמכות להעביר אדם מתפקידו בכנסת, בממשלה, בשירות המדינה, בתאגיד שהוקם בחוק, בחברה ממשלתית או בכל גוף ציבורי אחר - לא ייעשה הסכם ולא תינתן התחייבות בענין אי העברתו של אותו אדם מתפקידו.

(ב) לא תינתן ערבות במישרין או בעקיפין, בכסף, בשווה כסף, בשירות או בכל טובת הנאה אחרת, להבטחת ביצועם של הסכם או של התחייבות כאמור בסעיף זה, ולא יהיה תוקף לערבות כאמור.

**הגשת בקשה לפי סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה**

3. בקשה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לפי סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה (להלן - חוק היסוד), תוגש בידי ראש הממשלה, או חבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה, לגבי מי שמועמד להיות שר.

**הוראות לענין כתב אישום תלוי ועומד (תיקונים מס' 8 ו-13)**

4. הוגש כתב אישום נגד ראש ממשלה או שר בטרם החלו לכהן בתפקידם יחולו הוראות אלה:

(1) הוחל בגביית הראיות - ימשיך בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום במשפט;

(2) טרם הוחל בגביית הראיות - יתקיים הדיון לפני בית המשפט המוסמך כאמור בסעיפים 17 או 23 לחוק היסוד, לפי הענין; הוגש כתב האישום לבית משפט שאינו בית המשפט המוסמך כאמור, יועבר הדיון לבית המשפט המוסמך;

(3) דין ראש הממשלה החלופי בממשלת חילופים כדין ראש הממשלה לפי סעיף זה.

**עבירות שסעיף 23(א) לחוק-יסוד: הממשלה לא יחול עליהן**

5. הוראת סעיף 23(א) לחוק היסוד לא תחול על עבירות אלה:

(1) עבירת תעבורה כהגדרתה בסעיף 1 לפקודת התעבורה, למעט עבירה לפי סעיף 64א לפקודה;

(2) עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום;

(3) עבירה שנקבעה כעבירה מנהלית לפי כל חיקוק, שתובע לא הגיש בשלה כתב אישום.

**תקופת צינון למינוי כשר (תיקונים מס' 1 + ת"ט ו-4)**

5א.[164] המשרת בתפקיד מהתפקידים המפורטים להלן לא יתמנה לשר אלא אם כן הפסיק את שירותו שלוש שנים לפני יום המינוי:

(1) ראש שירות הביטחון הכללי;

(2) ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים;

(3) קצין צבא בדרגת אלוף ומעלה;

(4) קצין משטרה בדרגת ניצב ומעלה;

(5) נציב בתי הסוהר.

[164] ההוראה בדבר שלוש שנים נקבעה בתיקון מס' 4. לפני כן קבע הסעיף "ששה חודשים". הסעיף בנוסח זה יחול על נושא תפקיד שהפסיק את שירותו ביום פרסום תיקון מס' 4 ואילך (החוק פורסם ביום 22.3.2007). תחילתו של הסעיף בנוסח זה ביום שתיכון הממשלה החדשה שלאחר הבחירות לכנסת ה-18.

**מועד הפסקת כהונה של שר (תיקונים מס' 8 ו-11)**

5ב. הסתיימה התקופה המנויה בסעיף 22(א) או (ב) או בסעיף 26 לחוק-היסוד ביום מנוחה, יידחה סיומה ליום שלאחר מכן שאינו יום מנוחה בשעה 10:00; לעניין זה, "יום מנוחה" - שבת או מועד ממועדי ישראל המפורטים בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

**ועדת שרים לביטחון לאומי (תיקון מס' 12)**

6. (א) בממשלה תפעל ועדת שרים לעניני ביטחון לאומי שהרכבה: ראש הממשלה - יושב ראש, ממלא מקום ראש הממשלה אם מונה, שר הביטחון, שר המשפטים, שר החוץ, השר לביטחון הפנים ושר האוצר; הממשלה רשאית, לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים לועדה, ובלבד שמספר חברי הועדה לא יעלה על מחצית מספרם של חברי הממשלה.

(ב) אצילת סמכות הממשלה להחליט על פתיחה במלחמה או על נקיטת פעולה צבאית משמעותית, לפי סעיף 40(א1) לחוק-היסוד, תהיה לוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי.

**צוות ייעוץ לביטחון לאומי**

7. [בוטל - תיקון מס' 5].

**מזכיר הממשלה**

8. הממשלה, על פי הצעת ראש הממשלה, תמנה את מזכיר הממשלה ותקבע את תפקידיו; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

**סמכויות לועדת בדיקה ממשלתית (תיקונים מס' 2 ו-6)**

8א. (א) מינה שר ועדה לבדיקת נושא או אירוע מסוים המצוי בתחום אחריותו (בסעיף זה - השר הממנה), ובראש הועדה עומד שופט בדימוס, רשאי שר המשפטים, לבקשת השר הממנה ובאישור הממשלה, לקבוע כי לאותה ועדה יהיו הסמכויות של ועדת חקירה, לפי סעיפים 9 עד 11 ו-27(ב) לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968 (להלן - ועדת בדיקה ממשלתית); השר הממנה יפרסם ברשומות הודעה על מינויה של ועדת בדיקה ממשלתית, הרכבה, תפקידיה וסמכויותיה.

(ב) לא יתמנה ולא יכהן כחבר בועדת בדיקה ממשלתית מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הועדה לבין תפקיד אחר שהוא ממלא או ענין אחר שלו.

(ב1) בהרכב ועדת בדיקה ממשלתית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים.

(ג) על ועדת בדיקה ממשלתית יחולו הוראות סעיפים 14 ו-22 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.

(ד) מצאה ועדת בדיקה ממשלתית כי קיים חשש לביצוע עבירה פלילית, תביא את הענין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

(ה) ועדת בדיקה ממשלתית תגיש לשר הממנה דין וחשבון על תוצאות בדיקתה והמלצותיה; השר יביא את הדין וחשבון בפני הממשלה.

(ו) לענין סעיף זה, "שר" - לרבות כמה שרים הממנים ועדה אחת.

**שחרור אסירים מטעמים של ניהול יחסי החוץ של המדינה וביטחונה (תיקונים מס' 9 ו-10)**

8ב. (א) הממשלה רשאית להחליט לשחרר אסיר ממאסר ולהתנות את שחרורו בתנאים, בהתאם להוראות סעיף זה, אם סברה כי שחרור האסיר מתחייב מטעמים של ניהול יחסי החוץ של המדינה וביטחונה, ובלבד שהשחרור נעשה במסגרת אחד מאלה:

(1) שחרור שבויים או חטופים שהם אזרחים ישראלים או תושבי ישראל, לרבות השבת גופותיהם, או קבלת מידע לגבי שבויים, חטופים או נעדרים שהם אזרחים ישראלים או תושבי ישראל;

(2) מחווה מדינית;

(3) הסכם מדיני, לרבות הסדר ביניים או הסדר הבנות.

(א1) לא ייכלל בהחלטה על שחרור אסיר כאמור בסעיף קטן (א), אדם שהורשע ברצח, שלגביו קבע בית המשפט כאמור בסעיף 30ב(א) לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, שהוא ביצע את המעשה בנסיבות חריגות בחומרתן.

(ב) לא ייזמו הממשלה, חבר הממשלה או מי שנתון למרותה או כפוף להנחיותיה שחרור אסיר בנסיבות המפורטות בסעיף קטן (א) בדרך אחרת מהאמור בו, לרבות בדרך של חנינה או הקלה בעונש, לא יפעלו לשם כך ולא ייטלו חלק בפעולות שנועדו לכך; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על גורמי המינהל לעניין פעילות ונטילת חלק בפעולות הדרושות להשלמת טיפול בחנינה או הקלה בעונש ולהפעלת סמכות חתימת קיום, לפי סעיף 12 לחוק-יסוד: נשיא המדינה.

(ג) תוקם ועדה שתפקידה יהיה לבדוק אם יש לבטל את שחרורו של אסיר לפי הוראות סעיף קטן (ד)(2) או (3) (בסעיף זה - הוועדה); בוועדה יהיו חברים -

(1) שופט בדימוס שימנה ראש הממשלה, והוא יהיה היושב ראש;

(2) נציג שר המשפטים;

(3) עובד משרד הביטחון שימנה שר הביטחון, או עובד המשרד לביטחון הפנים, שימנה השר לביטחון הפנים, לפי העניין.

(ד) שחרור אסיר לפי סעיף זה יהיה מותנה וניתן יהיה לבטלו בהתקיים אחת מאלה, וכל עוד לא חלף המועד שבו היה האסיר צפוי להשתחרר ממאסרו:

(1) בהחלטת הממשלה הקובעת כי אין עוד עניין מדיני או ביטחוני בהמשך שחרורו ;

(2) הוועדה החליטה על ביטול שחרורו לאחר שקבעה כי האסיר עבר עבירה שעונשה המרבי שלושה חודשי מאסר לפחות בתוך התקופה שבה היה אמור לרצות את עונשו אלמלא שוחרר ;

(3) הוועדה החליטה על ביטול שחרורו לאחר שקבעה כי האסיר הפר תנאי מהתנאים שהממשלה קבעה לגביו בעת שחרורו.

(ה) החלטה בדבר ביטול שחרורו של אסיר לפי הוראות סעיף קטן (ד) או החלטת הוועדה בדבר מאסרו של אסיר לפי הוראות סעיף קטן (ז)(2) דינן כדין צו למאסרו של האסיר.

(ו) הפר אסיר ששוחרר תנאי מתנאי שחרורו או היה חשד שהפר אסיר ששוחרר תנאי מתנאי שחרורו, ניתן לעצרו, ללא צו מעצר או פקודת מעצר, לשם הבאתו בפני הוועדה.

(ז) (1) הפר אסיר ששוחרר תנאי מתנאי שחרורו או עבר עבירה נוספת כאמור בסעיף קטן (ד)(2) בתוך תקופת התנאי, רשאי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, לפנות בכתב לוועדה בבקשה להורות על ביטול שחרורו.

(2) הוגשה בקשה כאמור בפסקה (1), רשאית הוועדה להורות על מאסרו של האסיר עוד לפני שהחל הדיון בעניינו ועד למתן החלטתה בעניינו.

(ח) מצאה הוועדה כי התקיימה נסיבה מהנסיבות האמורות בסעיף קטן (ד)(2) או (3), רשאית היא -

(1) להורות כי שחרורו של האסיר יבוטל וכי הוא ימשיך לרצות את עונשו עד המועד שבו היה צפוי להשתחרר ממאסרו בהתאם לעונש שנגזר עליו, ובכפוף להוראות כל דין;

(2) להורות על המשך שחרורו בתנאי השחרור או בתנאים נוספים שתקבע; החליטה הוועדה כאמור, רשאית היא להאריך את התקופה שבה על האסיר לעמוד בתנאי השחרור אף לאחר תום תקופת התנאי, ותחול לגביו תקופת תנאי חדשה; לעניין זה, "תקופת תנאי חדשה" - תקופה שתחילתה ביום החלטת הוועדה ומשכה כמשך תקופת התנאי; החלטה כאמור תינתן פעם אחת בלבד לגבי אותו אסיר;

(3) להורות כי שחרורו של האסיר יבוטל וכי הוא ימשיך לרצות רק חלק מיתרת תקופת המאסר שעליו לשאת בשל ביטול שחרורו; הורתה הוועדה כאמור, תהא התקופה שממועד שחרורו של האסיר ועד המועד שבו היה צפוי להשתחרר ממאסר בהתאם לעונש שנגזר עליו תקופת תנאי; תקופת תנאי כאמור תצטבר לכל תקופת תנאי אחרת שלו.

(ט) בוטל שחרור לפי הוראות סעיף קטן (ד)(1) או (ח), יישא האסיר את יתרת תקופת המאסר שעליו לשאת בשל ביטול שחרורו לפני ובמצטבר לכל מאסר אחר שהוטל עליו, ואם עבר עבירה נוספת בתקופת התנאי - גם לפני ובמצטבר לכל מאסר שיוטל עליו בשל אותה עבירה; היה האסיר נושא מאסר בעת שבוטל השחרור, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת יתרת תקופת המאסר שעליו לשאת בשל ביטול השחרור וישוב ויימשך מתום אותה תקופה.

(י) אסיר ששוחרר זכאי להיות נוכח בכל דיון לפני הוועדה לפי סעיף זה, בכפוף להוראות סעיף קטן (יא).

(יא) (1) בהליכים לפי סעיף זה רשאית הוועדה לקבל מידע אף שלא בנוכחות האסיר או בא כוחו או בלי לגלותו להם, ובלבד ששוכנעה, לאחר שעיינה בראיה או שמעה טענות, כי גילויו של המידע עלול לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון הציבור וכי אי-גילויו עדיף על פני גילויו לשם עשיית צדק (בסעיף זה - מידע חסוי).

(2) בטרם תקבל החלטה לפי פסקה (1), רשאית הוועדה לעיין במידע או לשמוע הסברים שלא בנוכחות האסיר או בא כוחו; החליטה הוועדה לקבל מידע חסוי, תורה על העברת תמצית של המידע החסוי לאסיר או לבא כוחו, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון הציבור.

(יב) החליטה הוועדה בהתאם להוראות סעיף קטן (יא) לגלות מידע חסוי או הורה בית המשפט בהתאם להוראות סעיף קטן (יג), על גילויו של מידע חסוי, רשאי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה לבקש מהוועדה כי לא תביא בחשבון את המידע האמור לשם החלטה בעניינו של האסיר; ביקש זאת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, לא תתחשב הוועדה במידע האמור, והמידע לא יועבר לאסיר ולבא כוחו.

(יג) (1) החליטה הוועדה לגלות לאסיר או לבא כוחו מידע חסוי, רשאי היועץ המשפטי לממשלה להגיש עתירה נגד גילוי המידע החסוי, כולו או מקצתו, לבית המשפט בתוך 15 ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה הוועדה.

(2) נדחתה עתירה נגד גילוי מידע חסוי, רשאי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה לערער על כך, בתוך 15 ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה לדחות את עתירתו, לבית המשפט העליון שידון בערעור בשופט אחד.

(3) הדיון בעתירה ובערעור על החלטה לפי סעיף זה יתקיים בדלתיים סגורות, ורשאי בית המשפט לעיין במידע החסוי לשם החלטה בעתירה ולקבל פרטים נוספים מבא כוח היועץ המשפטי לממשלה לעניין המידע, שלא בנוכחות האסיר ובא כוחו.

(4) עתירת אסיר נגד החלטת הוועדה שלא לגלות מידע חסוי תהיה רק במסגרת עתירה נגד החלטת הוועדה על ביטול שחרורו או נגד החלטת הוועדה על שינוי תנאי שחרורו, לפי העניין.

(5) התקבלה עתירת אסיר לגילוי מידע חסוי, רשאי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה לערער על כך, ויחולו לעניין הערעור כאמור הוראות פסקאות (2) ו-(3), בשינויים המחויבים.

(6) כל עוד לא התקבלה החלטה סופית על גילוי מידע חסוי, לא יועבר המידע.

(יד) החליטה הוועדה שלא להורות על ביטול שחרורו של אסיר, רשאית היא, לבקשת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, להורות על השהיית ביצוע החלטתה לתקופה שלא תעלה על 72 שעות ממועד החלטתה; לעניין זה לא יבואו שבתות ומועדים במניין השעות; החלטת הוועדה להורות על השהיית ביצוע כאמור, דינה כדין צו למאסרו של האסיר.

(טו) הוועדה תנהל פרוטוקול של דיוניה, שייחתם בידי יושב ראש הוועדה; האסיר ובא כוחו רשאים לעיין בפרוטוקול הדיון בעניינו של האסיר ולקבל העתק ממנו, אלא אם כן החליטה הוועדה כי הפרוטוקול, כולו או חלקו, יהיה חסוי, בשל קבלת מידע חסוי בהתאם להוראות סעיף קטן (יא) או (יג).

(טז) הוועדה רשאי לסטות מדיני הראיות, ובכל עניין של סדר דין שלא נקבע בסעיף זה תדון הוועדה בדרך הנראית לה מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה בעניין.

(יז) (1) האסיר ובא כוח היועץ המשפטי לממשלה רשאים להגיש עתירה נגד החלטת הוועדה (בסעיף זה - עתירה), בכפוף להוראות סעיף קטן (יג).

(2) בית המשפט ידון בעתירה במותב של שלושה, שיקבע נשיא בית המשפט המחוזי שאליו הוגשה העתירה.

(3) החלטת בית המשפט בעתירה ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון, אם נתקבלה רשות לכך מבית המשפט בגוף ההחלטה או מאת שופט בית המשפט העליון.

(יח) עתירה לפי סעיפים קטנים (יג) ו-(יז) תוגש כעתירה מינהלית לפי הוראות חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, בכפוף להוראות פרק זה.

(יט) בסעיף זה, "אסיר" - מי שמוחזק במשמורת שירות בתי הסוהר.

**הודעות לכנסת (תיקונים מס' 3 ו-13)**

9. (א) על פעולות אלה, לפי הסעיפים המפורטים להלן בחוק היסוד, תודיע הממשלה לכנסת -

(1) מילוי מקום של ראש הממשלה לפי סעיף 16(ב) או (ג);

(2) מתן פסק דין נגד ראש הממשלה בעבירה שיש עימה קלון לפי סעיף 17(ד);

(3) הפסקת כהונת ראש הממשלה בשל פסק דין סופי בעבירה שיש עימה קלון לפי סעיף 18(ד);

(4) התפטרות ראש הממשלה לפי סעיף 19;

(5) ראש הממשלה שנפטר או שנבצר ממנו דרך קבע מלמלא את תפקידו לפי סעיף 20;

(6) הפסקת כהונה של שר לפי סעיפים 22, 23 או 43ד;

(7) מילוי מקומו של שר לפי סעיפים 24 או 43ד;

(8) הפסקת כהונתו של סגן שר לפי סעיפים 26(1), (2) או (3), 27, או 43ה;

(9) קביעת ראש ממשלה בפועל לפי סעיף 30(ג);

(10) מינוי שר לפי סעיף 30(ד);

(11) העברת שטחי פעולה ממשרד למשרד לפי סעיף 31(ד).

(ב) הודעה כאמור בסעיף קטן (א) תימסר ליושב ראש הכנסת; ההודעה על פעולות לפי סעיף קטן (א)(1) עד (6) ו-(8) עד (11) תובא לידיעת הכנסת.

**פרסום ברשומות (תיקונים מס' 7 ו-13)**

10. (א) על פעולות אלה, לפי הסעיפים המפורטים להלן בחוק היסוד, תפורסם הודעה ברשומות מטעם הכנסת:

(1) הודעות נשיא המדינה לפי סעיפים 11(א), 29(ג) או 29(ה);

(2) דחיית בקשה להביע אמון בממשלה כאמור בסעיפים 11(ב) או 29(ו);

(3) העברת ראש הממשלה מכהונתו לפי סעיף 18(א);

(4) החלטות לענין משכורת וגמלאות של שרים וסגני שרים לפי סעיף 36;

(5) החלטה בענין שינוי במועד הבחירות לפי סעיף 43.

(ב) על פעולות אלה, לפי הסעיפים המפורטים להלן בחוק היסוד, תפורסם הודעה ברשומות מטעם הממשלה:

(1) כינון ממשלה, הרכבה וחלוקת התפקידים בין השרים לפי סעיף 13;

(2) צירוף שר לממשלה לפי סעיף 15;

(3) מילוי מקום של ראש הממשלה לפי סעיף 16(ב) או (ג);

(4) הפסקת כהונתו של ראש הממשלה לפי סעיפים 18(ד), 19, 20 או 21;

(5) הפסקת כהונה של שר לפי סעיפים 22 או 23;

(6) מילוי מקום של שר לפי סעיף 24;

(7) מינוי סגן שר לפי סעיף 25(א);

(8) הפסקת כהונתו של סגן שר לפי סעיפים 26(1), (2), (3) או (5) או 27;

(9) קביעת ראש ממשלה בפועל לפי סעיף 30(ג);

(10) מינוי שר לפי סעיף 30(ד);

(11) החלטת ממשלה לפי סעיפים 31(א), (ב), (ג) או (ד);

(12) אצילת סמכות לפי סעיף 33;

(13) נטילת סמכות לפי סעיף 34;

(14) בממשלת חילופים - גם על פעולות אלה:

(א) זהות ראש הממשלה, זהות ראש הממשלה החלופי, מועד החילופים וזיקת השרים לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי, והכול כפי שהודיעה הממשלה לפי סעיף 13א לחוק-יסוד: הממשלה, וסיום כהונתו של ראש הממשלה וכניסתו של ראש הממשלה החלופי לכהונה זו, לפי סעיפים 13א, 43א, 43ז(ב) או 1ז43 לחוק היסוד;

(ב) מינוי שר במשרד שממונה עליו שר אחר או צירוף שר לממשלת החילופים וזיקתם לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי, לפי סעיף 43ד לחוק היסוד;

(ג) מינוי סגן שר וזיקתו לראש הממשלה או לראש הממשלה החלופי, לפי סעיף 43ה לחוק היסוד;

(ד) זהות חבר הכנסת שנבחר במקום ראש הממשלה או ראש ממשלה חלופי שחדל לכהן לפי סעיף 43א לחוק היסוד.

**תיקון חוק הכנסת**

11. בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, אחרי סעיף 10 יבוא:

**"אי קבלת חוק תקציב - הודעה ברשומות**

10א. לא התקבל חוק תקציב במועד הקבוע בסעיף 36א לחוק-יסוד: הכנסת, תפורסם על כך הודעה ברשומות מטעם הכנסת."

**תחילה ותחולה**

12. (א) הוראות חוק זה יחולו על הבחירות ועל כינון הממשלה, החל בבחירות לכנסת השש עשרה.

(ב) בכפוף להוראות סעיף קטן (א), תהא תחילתו של חוק זה ביום שתיכון הממשלה כאמור בסעיף קטן (א).

# חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979[165]

**הגדרות** 1. בחוק זה -

"עובד הציבור" - נושא משרה או תפקיד מטעם המדינה, לרבות חייל כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955[166];

"מתנה" - הקניית נכס שלא בתמורה או מתן שירות או טובת הנאה אחרת שלא בתמורה.

**דין מתנה לעובדי הציבור** 2. (א)[167] ניתנה לעובד הציבור באשר הוא עובד הציבור מתנה - בין בישראל ובין בחוץ לארץ, בין שניתנה לו עצמו ובין שניתנה לבן זוגו החי עמו או לילדו הסמוך על שולחנו - ועובד הציבור לא סירב לקבלה ולא החזירה לנותנה לאלתר, תקום המתנה לקנין המדינה; ובמתנה שאין בה קנין חייב עובד הציבור לשלם לאוצר המדינה את שוויה.

---

[165] ס"ח התש"ם, עמ' 2.

[166] בבג"ץ 10339/05 עמותת אומ"ץ נ' היועצת המשפטית לכנסת ואח', יצא בית המשפט מהנחה כי החוק חל על חברי הכנסת (ניתן ביום 15.2.2006). בבג"ץ 5604/19 התנועה לטוהר המידות נ' ח"כ נתניהו, נקבע כי "החוק נועד לחול על עובדי מדינה, שוטרים, סוהרים וחיילים וכן על חברי ממשלה, חברי כנסת וכיוצא באלה" (ניתן ביום 9.10.2022).

[167] הנשיאה חיות בבג"ץ 5604/19 הנ"ל:

(1) "כאשר מוענקת לחבר ממשלה טובת הנאה יש לבחון ראשית האם טובת ההנאה מהווה מתנה שחל לגביה האיסור הקבוע בסעיף 2(א) לחוק המתנות... ככל שסעיף 2(א) לחוק המתנות אינו חל ביחס לטובת ההנאה שבה מדובר, כי אז יש להוסיף ולבחון האם ניתן היתר מתאים לקבלת טובת ההנאה על ידי ועדת ההיתרים, בהתאם לכללי אשר."

(2) "המבחן הרלוונטי בשאלה האם מתנה ניתנה 'באשר הוא עובד ציבור' הוא 'האם נוכח מכלול נסיבות הענין ניתן לומר כי הטעם הבלעדי או הדומיננטי' למתן המתנה היה היותו של המקבל עובד ציבור... אכן, כאשר בן משפחתו של עובד הציבור או חברו הקרוב מעניק לו מתנה, בהחלט ייתכן כי המניע לכך הוא מערכת היחסים האישית בין הצדדים וכי אין לכך קשר לתפקידו של מקבל המתנה כעובד ציבור... עם זאת, החוק אינו מתמקד בסוג הקשר בין נותן המתנה למקבלה, אלא בטעם למתן המתנה. על כן, גם כאשר המתנה ניתנה על ידי קרוב משפחה, לא ניתן להסתפק בנתון זה אלא יש להוסיף ולבחון, בהתבסס על מכלול הנסיבות הרלוונטיות, האם אכן מדובר במתנה שניתנה בשל יחסים אישיים-משפחתיים או שמא תפקידו של עובד הציבור היה המניע הדומיננטי לכך."

(א1) עובד הציבור רשאי לבקש היתר להקנות לו מתנה שקיבל, ואולם לא יינתן היתר להקניית מתנה למקבלה, לפי סעיף קטן זה, אם יש למתנה ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי, או אם יש בהקנייתה לעובד הציבור משום חשש לפגיעה בטוהר המידות; קבלת היתר לפי סעיף קטן זה מותנית בתשלום לאוצר המדינה, והכל בדרך, במועד וכפי שיקבע שר המשפטים.

(ב) סעיף קטן (א) לא יחול על -

(1) מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות הענין;

(2) מתנה מחבריו לעבודה, לשירות או לתפקיד של עובד הציבור;

(3) פרס שהוענק לעובד הציבור על הישגיו מאוצר המדינה וכן פרס שהוענק לעובד הציבור על הישגיו שלא מאוצר המדינה אם ניתן להענקתו פומבי בדרך שנקבעה בתקנות.

(ג) במתנה שקמה לקנין המדינה ובסכום שיש לשלם לפי סעיף קטן (א) ינהגו בהחזרה לנותן המתנה, בהענקה לעובד הציבור או בדרך אחרת, הכל לפי שנקבע בתקנות.

**חובת עובד הציבור**

3. (א) על קבלת מתנה שסעיף 2 חל עליה חייב עובד הציבור להודיע ועליו לנהוג בה במועד ובדרך שנקבעו בתקנות.

(ב) עובד הציבור שהפר ביודעין חובה המוטלת עליו לפי סעיף קטן (א), דינו - קנס פי שלושה משווי המתנה ביום קבלתה או ביום פסק הדין המרשיע, לפי הגבוה יותר.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקרים שבהם ניתן לקבל כופר כסף מעובד הציבור שהפר חובה המוטלת עליו לפי סעיף קטן (א) או שנחשד בהפרה כזאת; סכום הכופר לא יעלה על הקנס המירבי שניתן להטיל בשל ההפרה; נתקבל כופר, יופסק כל הליך משפטי לענין ההפרה, אולם אם הוגש כתב אישום אין לקבל כופר כל עוד לא הודיע היועץ המשפטי לממשלה על עיכוב הליכי המשפט.

**תחולה על עובדים ציבוריים אחרים**

4. (א) חוק זה יחול גם על בעלי משרות ותפקידים מטעם רשויות מקומיות ומועצות דתיות.

(ב) שר המשפטים רשאי בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להחיל חוק זה על בעלי משרות ותפקידים מטעם גופים שהוקמו בחוק ומטעם חברות ממשלתיות לסוגיהן כמשמעותן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 .

(ג) ברשויות המקומיות, במועצות הדתיות ובגוף שעליו הוחל חוק זה לפי סעיף זה, יבוא לענין חוק זה לגבי בעל משרה או תפקיד בהם במקום המדינה - הרשות המקומית, המועצה הדתית או הגוף שמטעמם הוא מכהן במשרה או ממלא את התפקיד, ובמקום אוצר המדינה - קופתם של אותה רשות מקומית או מועצה דתית או אותו גוף כאמור, הכל לפי הענין.

**שמירת דינים**

5. חוק זה אינו בא לגרוע מסימן ה' לפרק ט' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או מכל חיוב או איסור אחר שהוטל על עובד הציבור בחיקוק או בדרך אחרת.

**תיקון חוק העונשין**

6. בסעיף 5(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסופו יבוא:

"(15) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979."

**ביצוע ותקנות**

7. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו ובין השאר -

(1) בענינים המסורים לפי חוק זה לתקנות;

(2) בדבר כללי התנהגות של עובד הציבור לענין קבלת מתנות, סירוב לקבלן והחזרתן לאלתר;

(3) בדבר ההוצאות של מסירת מתנה לידי המדינה והתנאים שבהם תישאר מתנה כפקדון בידי מקבלה או בידי אדם אחר.

**תחילה**

8. תחילתו של חוק זה ששה חדשים מיום פרסומו.

## תקנות שירות הציבור (מתנות), התש״ם-1980[168]

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 3 ,2 ו-7 לחוק שירות הציבור (מתנות), התש״ם-1979, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

**תנאי לקבלת מתנה**

1. הוצעה לעובד הציבור מתנה שהחוק חל עליה, בידי תושב ישראל או אזרח ישראלי, לרבות תאגיד שבשליטתם של אלה או הרשום בישראל, לא יקבל אותה אם לא ניתן לו היתר לפי תקנות אלה; ההיתר יכול שיהא לסוגים של מתנות או למתנה מסויימת, ויכול שיינתן מראש או בסמוך לאחר מעשה.

**ועדות משרדיות (תיקון מס׳ 1)**

1א. (א) בכל משרד ממשלתי תמונה ועדה לטיפול במתנות שקיבל עובד או נושא משרה במשרד (להלן - הועדה המשרדית).

(ב) כחברי הועדה המשרדית יכהנו היועץ המשפטי והחשב של המשרד הממשלתי, או נציגיהם וכן ראש אגף משאבים חומריים (בנא״מ), או נציג אחר שיקבע המנהל הכללי של המשרד.

(ג) רשות ביטחון רשאית למנות ועדה משרדית נפרדת לטיפול במתנות שקיבל עובד רשות הביטחון או אדם המשרת בה; הרכב הועדה יכול שיהיה שונה מהאמור בתקנת משנה (ב), ובלבד שבועדה יכהן היועץ המשפטי של רשות הביטחון או נציגו; בתקנה זו, ״רשות ביטחון״ - צבא הגנה לישראל, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר, שירות הביטחון הכללי, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים.

---

[168] ק״ת התש״ם, עמ׳ 2; התשס״ב, עמ׳ 848.

**מתן הודעה על קבלת מתנה והפקדתה (תיקון מס' 1)**

2. (א) עובד הציבור, שהוא או בן משפחתו כאמור בסעיף 2 לחוק, קיבל מתנה שהחוק חל עליה, יעביר את המתנה לועדה המשרדית בתוך חמישה עשר ימים מיום שנתקבלה או מיום שנודע לו על קבלתה, לפי המאוחר, בצירוף הודעה הכוללת פרטים אלה:

(1) שם עובד הציבור מקבל המתנה ומענו, תוארו ותפקידו; ואם המתנה התקבלה על ידי בן משפחה - שם בן המשפחה ומענו;

(2) שם נותן המתנה, פרטיו ומענו;

(3) מועד קבלת המתנה ונסיבות קבלתה;

(4) תיאור המתנה המאפשר את זיהויה;

(5) שוויה המשוער של המתנה.

(ב) הועדה המשרדית תנהל רישום של הודעות ומתנות שקיבלה לפי תקנת משנה (א), בספר המתנות של המשרד הממשלתי (להלן - ספר המתנות), וכן של כל החלטה שקיבלה או פעולה שנקטה בקשר עם מתנה.

(ג) עובד הציבור רשאי לפנות לועדה המשרדית בבקשה לקבוע אם מתנה שקיבל היא מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות ענין, כאמור בסעיף 2(ב)(1) לחוק; החשב הכללי, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה ונציב שירות המדינה, רשאי לפרסם הנחיות לועדות המשרדיות לענין זה.

**ועדת היתרים (תיקון מס' 1)**

3. (א) לענין ביצוע תקנות אלה תוקם ועדת היתרים שסמכויותיה -

(1) לתת היתר לפי תקנה 1;

(2) להחליט בדבר הקניית המתנה, כולה או מקצתה, למקבלה, בין שכבר נמסרה על ידיו על פי הוראות תקנות אלה ובין שטרם נמסרה;

(3) להחליט בדבר שחרור עובד הציבור מתשלום השווי כולו או מקצתו, של מתנה שאין בה קנין;

(4) להחליט בדבר הפקדת המתנה, כולה או מקצתה, בידי מקבלה ובדבר תנאי ההפקדה.

(ב) ועדת היתרים תהיה בהרכב של שלושה שמינה שר המשפטים; בראשה יעמוד שופט, וחבריה יהיו חבר שהציע נציב שירות המדינה מקרב עובדי נציבות שירות המדינה וחבר נוסף שקבע היושב ראש מרשימת חברים שמינה שר המשפטים מקרב עובדי גופים ציבוריים שהחוק חל עליהם מכוח סעיף 4 ומקרב הציבור.

(ג) ביקש עובד הציבור כי תוקנה לו מתנה שקיבל, רשאית הועדה לפנות לשמאי מוסמך לשם קביעת שוויה של המתנה, או לקבוע את שוויה בדרך אחרת, ולהטיל את הוצאות הערכת השווי על המבקש.

(ד) החליטה הועדה להקנות לעובד הציבור את המתנה, יועבר התשלום שהוטל על עובד הציבור תמורתה לאוצר המדינה, באמצעות האפוטרופוס הכללי.

(ה) הועדה תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה בכפוף להוראות החוק ותקנות אלה.

**בקשה להקניית מתנה (תיקון מס' 1)**

3א. (א) ביקש עובד הציבור כי תוקנה לו מתנה שקיבל, יפנה לועדה המשרדית בבקשה מנומקת; בקשה כאמור יכול שתצורף להודעה לפי תקנה 2.

(ב) הועדה המשרדית תעביר את הבקשה לועדת ההיתרים, ורשאית היא לצרף לבקשה את חוות דעתה.

(ג) סברה הועדה המשרדית כי הבקשה אינה עולה בקנה אחד עם הוראות החוק ותקנות אלה, רשאית היא להודיע על כך למבקש בצירוף נימוקיה; עמד עובד הציבור על בקשתו לאחר קבלת עמדת הועדה, תועבר הבקשה לועדת היתרים בצירוף חוות דעת הועדה המשרדית.

**שמירה על טוהר המידות (תיקון מס' 1)**

4. (א) ועדה לא תיתן היתר לפי תקנה 1, לא תקנה מתנה למקבלה, לא תשחרר עובד ציבור מתשלום השווי של מתנה ולא תרשה את הפקדתה שלא בידי רשות ציבורית, אלא אם ראתה שאין בעצם קבלת המתנה, בהקניה, בשחרור או בהקפדה כאמור, לפי הענין, משום פגיעה בטוהר המידות.

(ב) לא תוקנה מתנה למקבלה אם יש בהקנייתה משום חשש לפגיעה בטוהר המידות, או אם יש במתנה ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי.

**מסירת המתנה האפוטרופוס הכללי (תיקון מס' 1)**

5. (א) מתנה שלא נקבע לגביה אחרת בתקנות אלה או לפיהן, תימסר לידי האפוטרופוס הכללי, ואולם רשאית הועדה המשרדית להחליט על שמירת המתנה במשרד הממשלתי, לשם הצגתה במקום ולתקופה שתחליט; החלטה כאמור תירשם בספר המתנות.

(ב) מתנה שנמסרה לאפוטרופוס הכללי תימכר על ידו ותמורתה תועבר לאוצר המדינה, ואולם רשאי האפוטרופוס הכללי למסור מתנה לגוף ציבורי הפועל למטרות צדקה או להשמידה - והכל על פי נהלים שיקבע האפוטרופוס הכללי בהתייעצות עם החשב הכללי במשרד האוצר, בהתחשב, בין השאר, בשאלת היותה של המתנה בעלת ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי.

**תחולה על גופים ציבוריים (תיקון מס' 1)**

5א. (א) תקנות אלה יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על עובדי גופים ציבוריים אחרים שהחוק חל עליהם, כאמור בסעיף 4 לחוק.

(ב) הוראות תקנה 5 יחולו גם על גוף ציבורי כמשמעו בסעיף 4 לחוק, ואולם תמורת המתנה שנמסרה על ידי גוף ציבורי כאמור אשר נמכרה על ידי האפוטרופוס הכללי תועבר לאותו גוף בניכוי הוצאות המכירה.

**פרסום של מתן פרס ברבים**

6. הענקת פרס לעובד הציבור על הישגיו תפורסם בעתון יומי, ברדיו, בטלויזיה או ברשומות.

**כופר כסף**

7. האפוטרופוס הכללי רשאי לקבל כופר כסף מעובד ציבור כאמור בסעיף 3(ג) לחוק, אם נתקיימו אחת מאלה:

(1) המתנה הוחזרה לנותנה;

(2) המתנה נמסרה או שוויה שולם, לפי הענין, לפי האמור בתקנה 5 על פי דרישה ראשונה.